

Handläggare
Åsa Ahlsved
Telefon: 08-508 362 51

Till
Äldrenämnden
22 oktober 2024

Remiss av motion om införande av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Svar på remiss från kommunstyrelsen angående motion från Jan Jönsson (L) och Isabel Smedberg-Palmqvist (L), KS 2024/259

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om införande av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om införande av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre. Inom projektet Matvänner ska den äldre erbjudas möjlighet att en gång i veckan köpa och äta mat på det lokala äldreboendet tillsammans med andra i närområdet. I motionen föreslås att utreda möjligheten att införa projektet Matvänner som ett pilotprojekt i Stockholm stad.

Det är viktigt att försöka minska social isolering vilket kan bidra till ofrivillig ensamhet och minskat välbefinnande. Faktorer som kan bidra till förbättrad hälsa är goda matvanor och att äta i gemenskap.

Det finns flera parametrar att ta hänsyn till för de äldreboenden som vill erbjuda servering av måltider för externa gäster. Det kan vara tillgänglighet av lokal för måltidsservering, möjlighet till beställning av måltid, debitering av matgäster och personalkostnader.

Då det krävs en tillgänglig lokal för måltidsservering och fungerande organisation för att ta emot externa gäster så begränsas antalet äldreboenden som kan utföra detta. Av den anledningen

försvåras möjligheten att genomföra ett pilotprojekt och en eventuell utveckling av projektet.

Förvaltningen föreslår istället att de förebyggande enheterna ska ges möjligheten att delta i pilotprojektet, då de har bättre förutsättningar än äldreboenden att ta emot externa gäster. De kan ge information om förebyggande enhetens verksamhet och den äldre får möjlighet att lära känna personal och lokaler. Då behöver inte steget för att själv ta sig till en aktivitet vara så långt, och möjligheten att minska den sociala isoleringen ökar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre av Jan Jönsson (L) och Isabel Smedberg-Palmqvist (L) för yttrande senast den 8 november 2024. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, PRO (Pensionärernas riksorganisation), SPF Seniorerna (Sveriges Pensionärsförbund) och Vårdföretagarna.

Ärendet

Jan Jönsson (L) och Isabel Smedberg-Palmqvist (L) föreslår i en motion att utreda möjligheten att införa projektet Matvänner som ett pilotprojekt i Stockholm stad. Bakgrunden är att ofrivillig ensamhet är ett stort hälsoproblem och personer över 75 år är den grupp som i störst utsträckning upplever ofrivillig ensamhet. Vidare skriver motionärerna att enligt Folkhälsomyndigheten kan äldres psykiska hälsa främjas genom bland annat hälsosamma matvanor och social gemenskap. Inom projektet Matvänner ska den äldre erbjudas möjlighet att en gång i veckan köpa och äta mat på det lokala äldreboendet tillsammans med andra i närområdet. Avsikten med projektet är att minska känslan av ensamhet och samtidigt främja känslan av samhörighet för äldre boende i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshindersfrågor har behandlat ärendet vid sammanträde den

17 oktober 2024. Kommunstyrelsens pensionärsråd, KPR, har behandlat ärendet den 15 oktober 2024. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i äldreförvaltningens förvaltningsgrupp den 16 oktober 2024.

Jämställdhetsanalys

Detta ärende bedöms inte ge konsekvenser för invånarna beroende på om de är kvinnor eller män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Tecken på social isolering är när en person bor ensam, har ett litet socialt nätverk och sällan träffar vänner och familj. Social isolering kan leda till ofrivillig ensamhet vilket kan ge psykiska och fysiska hälsoproblem. Det är viktigt att försöka minska ofrivillig ensamhet för att främja ett hälsosamt åldrande och öka välbefinnandet för äldre. Det som kan bidra till förbättrad hälsa är goda matvanor och att äta i gemenskap.

De äldreboenden som finns i staden är vård- och omsorgsboenden och servicehus. Det finns olika förutsättningar för att kunna beställa och servera en måltid inom de olika vårdformerna. En parameter som behöver tas hänsyn till är möjligheten att ta emot externa gäster. Detta är beroende på vart de gemensamma lokalytorna är placerade i byggnaden, utrymme i gemenskapslokaler och de aktiviteter som kan förekomma i lokalerna. Det bör även finnas möjlighet att beställa eller tillaga fullvärdiga måltider som kan serveras i gemensamma lokalutrymmen. Hänsyn behöver även tas till hur måltiden ska debiteras och om det behövs utökad personalbemanning.

Då det krävs en tillgänglig lokal för måltidsservering och fungerande organisation för att ta emot externa gäster så begränsas antalet äldreboenden som kan utföra detta. Av den anledningen försvåras möjligheten att genomföra ett pilotprojekt och en eventuell utveckling av projektet.

Förvaltningen föreslår istället att stadens förebyggande ska ges möjlighet att delta i pilotprojektet, då de har bättre förutsättningar än äldreboenden att ta emot externa gäster. De förebyggande enheterna består av bland annat mötesplatser/träffpunkter där de erbjuder underhållning och aktiviteter i olika omfattning. Vid dessa sociala aktiviteter erbjuds ofta något enklare tilltugg som till exempel kaffe med bröd och ibland enklare måltid. Förslagsvis skulle de förebyggande enheterna som har möjlighet att delta i pilotprojektet kunna servera en fullvärdig måltid för äldre som är socialt isolerade. De kan ge information om förebyggande enhetens verksamhet och den äldre får möjlighet att lära känna personal och lokaler. Då behöver inte steget för att själv ta sig till en aktivitet

vara så långt, och möjligheten att minska den sociala isoleringen ökar.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om införande av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilaga

1. Motion av Jan Jönsson (L) och Isabel Smedberg-Palmqvist om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre